

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudkyň Mgr. Věry Jachurové a Mgr. et Mgr. Lenky Bahýľové, Ph.D., v právní věci

žalobce: **ZD P.,**

zastoupený JUDr. Lubomírem Málkem, advokátem,
se sídlem Havlíčkův Brod, Horní čp. 6

proti

žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
se sídlem Praha 10, Vršovická 1442/65

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2016, č.j. 1261/560/15 44940/ENV/15,
sp. zn. OV 10/2015

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného označeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí České inspekce životního prostředí ze dne 11. 6. 2015, č.j. ČIŽP/46/OOV/SR01/1501269.004/15/HMS (dále jen „rozhodnutí inspekce“). Rozhodnutím inspekce byla žalobci podle § 125a odst. 1 písm. l), § 125a odst. 2 písm. d) a § 125l odst. 5 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (dále jen „vodní zákon“) uložena pokuta 180.000,- Kč za to, že neucínil

přiměřená opatření při zacházení se závadnými látkami, aby nevnikly do vod podzemních a následně do vod povrchových, čímž ohrozil jejich prostředí. Správní orgán I. stupně zjistil, že dne 26. 1. 2015 v k. ú. Šlapanov docházelo k úniku závadných látek do podzemních vod a poté do povrchových vod bezejmenného pravostranného přítoku vodního toku Šlapanka. Závadná látka (silážní šťávy) unikla z areálu střediska (farmy) žalobce ve Šlapanově. Dne 26. 1. 2015 unikly silážní šťávy na okolní nezpevněný terén, a to ze silážního žlabu, který se nachází v areálu žalobce na pozemcích p. č. 236 a 237 v k. ú. Šlapanov. Dne 19. 3. 2015 bylo zjištěno, že silážní žlab, který se nachází na pozemcích p. č. 236 a 237 v k. ú. Šlapanov, byl přeskladněn (přeplněn) a docházelo zde k úniku závadné látky (silážních šťáv) na okolní nezpevněný terén. Voda znečištěná závadnou látkou (silážními látkami) dne 19. 3. 2015 vytékala z potrubí, které odvádí podzemní vodu z areálu střediska Šlapanov do bezejmenného pravostranného přítoku vodního toku Šlapanka. Tyto skutečnosti správní orgán I. stupně kvalifikoval jako porušení ustanovení § 39 odst. 1 vodního zákona.

2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí nejprve shrnul průběh řízení před správním orgánem I. stupně a jeho skutková zjištění, k nimž správní orgán I. stupně dospěl. Dále se zabýval odvolacími námitkami žalobce. K argumentaci žalobce, že učinil přiměřená opatření při zacházení se závadnými látkami, aby nevnikly do vod podzemních a následně do vod povrchových, konstatoval, že při šetřeních správního orgánu I. stupně provedených ve dnech 23.1.2015, 26.1.2015, 5.3.2015 i 19.3.2015 vždy vytékala betonovým potrubím z areálu žalobce voda smíšená se silážními šťávami. Výtok silážních šťáv z areálu žalobce byl tedy zjištěn při všech uvedených kontrolách v roce 2015. Jednalo se o opakované porušení ustanovení § 39 odst. 1 vodního zákona. Takové kontinuální vypouštění silážních šťáv z jeho areálu do povrchových vod pravostranného přítoku Šlapanky nemohl žalobce omluvit ani provedením kontroly silážního žlabu, renovací a provedením zkoušky těsnosti a také provedením prohlídky a vyčištěním žlabu. Opatření provedená žalobcem po šetřeních správního orgánu I. stupně byla nedostatečná, protože žalobce nezabránil dalšímu úniku silážních šťáv z jeho areálu do povrchových vod. Dále byl inspektory zjištěn také únik silážních šťáv ze siláže na nezpevněném terénu, včetně zasakování silážních šťáv do zeminy. K úniku silážních šťáv z areálu žalobce docházelo i po sdělení žalobce o provedení těchto opatření, a to i bez nenadálých mimořádných přírodních vlivů, které by žalobce nemohl ovlivnit (např. blesky či povodně). K únikům silážních šťáv docházelo v roce 2015, tedy více než rok po prvotním zjištění úniku silážních šťáv z areálu žalobce při kontrole provedené dne 22. 1. 2014. Uniklé silážní šťávy přitom silně znečišťovaly povrchové vody bezejmenného pravostranného přítoku vodního toku Šlapanka. Přestože se dle provedených rozborů vod jednalo o nižší koncentrace vypouštěného znečištění oproti úniku silážních šťáv z areálu žalobce v roce 2014, šlo i tak o vysoké koncentrace, které převyšovaly ukazatele znečištění povrchových vod podle přílohy č. 3 nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 61/2003 Sb.“). V ukazateli BSK₅ překračovala koncentrace vypouštěných vod ze zemědělského areálu žalobce standardu nařízení vlády 79násobně, standardu CHSK_{Cr} pak 22násobně, celkový fosfor 93násobně a N-NH₄⁺ 34násobně. V uvedeném je spatřována společenská nebezpečnost jednání žalobce. Vypouštěné vody z areálu žalobce ohrožovaly život v povrchových vodách bezejmenného přítoku Šlapanky a i v toku Šlapanka. Žalobce

se nemohl zbavit odpovědnosti za únik silážních šťáv pouhým konstatováním, že provedl zkoušku vodotěsnosti jímky na silážní šťávy, když při výše uvedených šetřeních z areálu dlouhodobě odtékaly silážní šťávy do povrchových vod. Žalobce tedy neučinil taková opatření, aby ze svého provozu po době přesahující 1 rok od prvotního zjištění správního orgánu I. stupně zamezil opakovanému odtékání silážních šťáv do povrchových vod pravostranného přítoku vodního toku Šlapanka. Žalobce navíc nezabránil úniku silážních šťáv na nezpevněný terén.

3. Žalovaný dále konstatoval, že v roce 2014 byla pokuta žalobci uložena s předpokladem, že splní svůj preventivně výchovný účel a že po uložení této pokuty žalobce provede taková opatření, kterými zabráni dalšímu úniku silážních šťáv do podzemních a povrchových vod. To se však nestalo a i v roce 2015 bylo při šetřeních zjištěno, že z jeho areálu i nadále odtékala voda se silážními šťávami. Žalobce se tedy dopustil opakovaně téhož správního deliktu. Jeho názor, že silážní šťávy, které z potrubí vytékaly, byly zbytky z minulého roku, a jedná se tak o porušení zákona, o kterém již bylo pravomocně rozhodnuto, je mylný.
4. K odvolací námitce, že stav věci nebyl zjištěn tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, žalovaný uvedl, že správní orgán I. stupně při svých šetřeních jednoznačně zjistil únik silážních šťáv na nezpevněný terén a vypouštění silážních šťáv z areálu žalobce do povrchových vod. Nejednalo se přitom o ojedinělý případ - výtok silážních šťáv byl zjištěn při všech šetřeních správního orgánu I. stupně provedených v roce 2015. Toto zjištění vychází z provedených šetření správního orgánu I. stupně, ze kterých se sepisovaly protokoly doplněné fotodokumentací.
5. K odvolací námitce, že správní orgán I. stupně nesprávně posoudil otázku zaplnění silážního žlabu, žalovaný konstatoval, že podle popisu správního orgánu I. stupně bylo toto přeplnění spojováno s přepadem siláže na nezpevněný terén a také s únikem silážních šťáv ze silážního žlabu po nezpevněném terénu v areálu žalobce. Přeskladnění silážního žlabu bylo zachyceno na fotodokumentaci pořízené při šetření. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2008, č.j. 1 As 51/2008-72 žalovaný zdůraznil, že v případě daného správního deliktu se jedná o objektivní odpovědnost, kdy subjekt správního deliktu odpovídá za způsobený následek bez ohledu na zavinění. Žalobce ani v odvolacím řízení nevyvrátil závěr o naplnění skutkové podstaty pro uložení pokuty podle § 125a odst. 1 písm. l) vodního zákona a za porušení § 39 odst. 1 a odst. 4 vodního zákona nese objektivní odpovědnost.
6. Co se týče výše pokuty, žalovaný uvedl, že v daném případě se jednalo o opakovaný správní delikt ve smyslu § 125l odst. 5 vodního zákona, neboť za naplnění stejné skutkové podstaty správního deliktu byl žalobce sankcionován rozhodnutím ČIŽP ze dne 24.4.2014, které po odvolání žalobce nabylo právní moci dne 19.9.2014. Maximální výše pokuty, kterou je žalobci možné uložit, tedy podle § 125l odst. 5 vodního zákona činí 2.000.000,- Kč. Přitěžující okolností bylo dle žalovaného zjištění o opakovaném úniku silážních šťáv a naskladnění siláže i mimo silážní žlab a únik silážních šťáv po areálu žalobce na nezpevněném terénu. Polehčující okolnosti žalovaný spatřuje v tom, že žalobce se správním orgánem I. stupně spolupracoval při kontrole i ve správním řízení a snažil se provádět opatření k odstranění závadného stavu. Další polehčující okolností pak byla

skutečnost, že pod vyústěním znečištěných vod z areálu žalobce nebyl hlášen úhyn ryb či nárokovány náhrady za vzniklé škody, a dále to, že v blízkosti pod místem vyústění vod se závadnými látkami se nenacházely žádné zdroje podzemních povrchových vod, jejichž jakost by byla vypouštěním silážních šťáv ohrožena, a nebylo zde území se speciální ochranou přírody.

7. Žalovaný je toho názoru, že po zvážení všech přitěžujících a polehčujících okolností byla pokuta stanovena v přiměřené výši a zároveň tak, aby plnila svůj význam, neboť ukládaná pokuta nesmí mít v konečném důsledku povahu sankce bagatelní. Vzhledem k výročním zprávám auditora žalobce uložená pokuta nebyla pro žalobce likvidační. V této souvislosti žalovaný zdůraznil, že intenzita prevenčního působení sankce je judikaturou správních soudů označována za jedno ze základních interpretačních pravidel pro výklad odpovědnosti za správní delikt.
8. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobce namítl, že nebyly naplněny všechny podmínky pro rozhodnutí o spáchání správního deliktu. Poukázal na to, že k podobnému problému docházelo i v předchozím roce, za což mu byla uložena pokuta. Podle žalobce jsou silážní šťávy, které z potrubí vytékaly, zbytky z minulého roku, které se postupně vyplachují. To vyplývalo i z naměřené koncentrace škodlivých látek, která se oproti minulému roku výrazně snížila. Škodlivé látky do podzemních vod vnikly již v minulosti, a jedná se tak o porušení zákona, o kterém již bylo pravomocně rozhodnuto, a z tohoto důvodu nebylo možné zahájit v dané věci další řízení. Žalobce též namítl, že správní orgán při rozhodování v prvním stupni k této jeho obraně jen stručně uvedl, že pokud by tomu tak skutečně bylo, tak žalobce svou činností tyto zbytky dotuje. Přímou souvislost s výskytem silážních šťáv v silážním žlabu s výtokem znečištěných látek z potrubí však neprokázal. Takové odůvodnění žalobce považuje za zcela nedostatečné, obzvláště když i šetřením správního orgánu bylo zjištěno, že žalobce v minulém roce provedl kontrolu silážního žlabu, renovaci i zkoušku těsnosti. Byly prohlédnuty a vyčištěny i kanály žlabu. Žalobce vytkl i žalovanému, že se jeho obranou prakticky nezabýval, neboť mu pro potvrzení prvostupňového rozhodnutí stačila informace, že silážní šťávy opětovně unikaly. Správnímu orgánu se tedy tuto možnost vzniku znečištění nepodařilo vyloučit, což je v rozporu s § 3 správního řádu. Ve prospěch podezřelého je nutno rozhodnout vždy, není-li naplnění podmínky odpovědnosti za správní delikt prokázáno nade vší pochybnost.
9. Žalobce dále poukázal na to, že i v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí je citován komentář pracovní laboratoře, která uvedla: „*Ve vzorcích námi analyzovaných se silážní kyseliny vyskytují, ale na poměrně nízké úrovni a obsahy silážních kyselin mají klesající tendenci. S největší pravděpodobností se jedná již jen o vyplachování původního znečištění*“. Podmínkou pro spáchání správního deliktu je podle § 39 odst. 1 vodního zákona to, že při zacházení se závadnými látkami nebyla učiněna přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod, nikoli pouhé znečištění vod. Z provedeného dokazování vyplynulo, že žalobce provedl opatření pro zabránění této situace.
10. Žalobce též namítl, že pokuta mu měla být uložena v nižší výši, neboť mělo být přihlédnuto k tomu, že koncentrace znečišťujících látek oproti minulosti výrazně poklesla. Rovněž mělo být přihlédnuto k tomu, že žalobce činí další opatření k zamezení vzniku těchto problémů. Bylo potřeba brát v potaz, že veškeré stavby v areálu žalobce byly

postaveny již v minulosti, a proto není snadné zjistit, co vše se v jeho podzemí nachází a v jakém to je technickém stavu. Žalobce realizuje opravu a rekonstrukce areálu postupně. Za zásadní vadu při rozhodování o výši pokuty označil žalobce to, že chemické rozborby byly provedeny pouze u vytékající tekutiny, nikoliv u vody ve vodním toku. Nebyla tedy zjištěna skutečná míra znečištění vodního toku. Tyto rozborby dle žalobce nebyly provedeny úmyslně z toho důvodu, že koncentrace znečišťujících látek ve vodě by příslušné limity nepřesáhly. Žádné faktické poškození životního prostředí tak nebylo vůbec zjištěno. Určení výše pokuty bylo nesprávné i s ohledem na skutečnost, že před necelým rokem tvrzeného spáchání tohoto správního deliktu byla žalobci pravomocně uložena pokuta za týž správní delikt. V této souvislosti žalobce podotkl, že konečné rozhodnutí ohledně předchozího správního deliktu bylo rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 26. 2. 2016 č.j. 11 A 178/2014 - 26 zrušeno.

11. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Ve vyjádření k žalobě nejprve odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, jakož i na odůvodnění rozhodnutí inspekce. Konstatoval, že opatření, která žalobce provedl po šetřeních v roce 2014, byla nedostatečná, protože nezabránila dalšímu úniku silážních šťáv z areálu do povrchových vod. Jednalo se o opakované porušení § 39 odst. 1 vodního zákona, které nelze omluvit ani provedením kontroly silážního žlabu, renovací i provedením zkoušky těsnosti a provedením prohlídky a vyčištěním žlabu.
12. Žalovaný ve vyjádření dále uvedl, že se nejednalo o věc pravomocně rozhodnutou, neboť předchozí pokuta byla uložena za únik silážních šťáv v roce 2014, a byla také samostatně časově vymezena a ukončena rozhodnutím č.j. 913/560/14, 340083/ENV/14 ze dne 18.9.2014. Rozsudkem Městského soudu v Praze sice byla tato věc žalovanému vrácena k novému projednání, avšak soud ve zrušovacím rozsudku zamítl všechny námitky žalobce, a pouze naznal, že žalobci bylo v odůvodnění rozhodnutí žalovaného nesprávně vytýkáno porušení § 39 odst. 4 vodního zákona, které má samostatnou skutkovou podstavu pro pokutování.
13. K žalobní námitce týkající se zjištění, které bylo učiněno laboratoří E., žalovaný uvedl, že vyjádření vedoucí této laboratoře bagatelizovalo inspektory zjištěné znečištění vypouštění vod z areálu žalobce spočívající v mnohonásobném překročení standardu hodnot znečištění v tocích, zjištěné laboratoří Zdravotního ústavu se sídlem v Ostravě v protokolu č. 3443/2015. I když byly koncentrace znečištění v pokutovaném období roku 2015 menší v roce 2014, jednalo se i tak o vysoké koncentrace znečištění povrchových vod, které převyšovaly imisní standardy povrchových vod podle přílohy č. 3 nařízení vlády č. 61/2003 Sb.
14. K výši pokuty žalovaný poznamenal, že společenská nebezpečnost jednání žalobce nebyla zanedbatelná. Přitěžující okolností při stanovení výše pokuty byl zejména opakovaný únik silážních šťáv a také skutečnost, že žalobce neučinil více než po jednom roce od prvního zjištěného úniku silážních šťáv v roce 2014 taková opatření, aby bylo dalším únikům silážních šťáv zabráněno.
15. Vzorky vod pro provedení laboratorních rozborů byly sice odebrány na výtok z areálu žalobce, ovšem znečištění toku bylo výrazně viditelné na pořízené fotodokumentaci z šetření správního orgánu I. stupně v roce 2015. Na základě vysokého vizuálního

znečištění toku proto inspektoři upustili od odebrání vzorku z bezejmenného pravostranného přítoku Šlapanky. Žalovaný dodal, že námitku ohledně neprovedení rozborů v toku žalobce poprvé vznesl až v žalobě, nikoliv v odvolání, a proto se jí žalovaný v napadeném rozhodnutí nezabýval.

16. Žalovaný má za to, že žalobce se nemůže zbavit odpovědnosti za únik silážních šťáv pouhým konstatováním o existenci objektů k zachycení silážních šťáv, když tyto objekty dlouhodobě nebyly funkční a nebyly řádně provozovány. Žalobcem provedené kontroly byly učiněny jen formálně, když při čtyřech šetřeních v roce 2015 vždy vytékaly z areálu žalobce do povrchových vod silážní šťáva a žalobce více než po roce od zjištění úniku silážních šťáv nezabránil unikům silážních šťáv do podzemních a povrchových vod.
17. Žalovaný nesouhlasí s názorem žalobce, že za správní delikt neodpovídá. Ve smyslu § 125l odst. 1 vodního zákona by zbavení viny žalobce připadalo v úvahu pouze při jednorázovém vypouštění závadných látek, při vynaložení veškerého úsilí žalobce k zabránění úniku silážních šťáv do povrchových vod. Zpravidla se jedná o případy nesplnění povinnosti provozovatele vlivem přírodní události nepředvídatelného charakteru nebo jednáním třetí osoby. V daném případě však docházelo k dlouhotrvajícímu úniku silážních šťáv z areálu žalobce, který ani po více než jednom roce neučinil taková opatření, aby dalšímu úniku silážních šťáv zabránil. Žalovaný uzavřel, že žalobce v žalobě nevyvrátil naplnění skutkové podstaty pro uložení pokuty podle § 125a odst. 1 písm. l) vodního zákona. Za porušení § 39 odst. 1 vodního zákona nese objektivní odpovědnost, která není vázána na zavinění. Správní orgán se v takovém případě omezí na zjištění, zda následek ve skutkové podstatě správního deliktu příslušný subjekt způsobil svou činností.
18. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů. V posuzované věci vyšel z následně uvedené právní úpravy:
19. Podle § 39 odst. 1 vodního zákona v relevantním znění závadné látky jsou látky, které nejsou odpadními ani důlními vodami a které mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod (dále jen "závadné látky"). Každý, kdo zachází se závadnými látkami, je povinen učinit přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrožily jejich prostředí.
20. Podle § 125a odst. 1 písm. l) vodního zákona v relevantním znění právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 39 odst. 1 neučiní při zacházení se závadnými látkami přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod, a ohrozí tak jejich prostředí.
21. Podle § 125a odst. 2 písm. d) vodního zákona v relevantním znění za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle písmene l) nebo r).
22. Podle § 125l odst. 1 vodního zákona v relevantním znění právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila. Podle odstavce 2 téhož zákonného ustanovení při určení výměry pokuty právnické osobě se přihlídně k závažnosti správního deliktu,

zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán. Podle odstavce 5 téhož zákonného ustanovení sazba pokuty za správní delikt podle tohoto zákona se zvyšuje na dvojnásobek, nejvýše však na částku 20 000 000 Kč, jestliže je týž správní delikt spáchán opakovaně. Správní delikt je spáchán opakovaně, pokud ode dne, kdy rozhodnutí o uložení pokuty za týž správní delikt nabylo právní moci, neuplynul 1 rok.

23. Soud po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
24. Hlavní žalobní námitku žalobce opřel o tvrzení, že k vytékání znečištěné vody do povrchových vod docházelo již v předchozím roce, kdy byl žalobce za toto porušení zákona pravomocně potrestán uložením pokuty. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že silážní šťávy, které z potrubí následně vytékaly, byly (jen) zbytky z minulého roku, které se postupně vyplachovaly.
25. Skutková podstata správního deliktu podle § 125a odst. 1 písm. l) vodního zákona, za jehož (opakované) spáchání byl žalobce sankcionován, obsahuje tři znaky, které jsou třeba k jejímu naplnění, a to: i) právnická nebo podnikající fyzická osoba zacházela ve smyslu § 39 odst. 1 vodního zákona se závadnými látkami, ii) tato osoba neučinila přiměřená opatření proti vniknutí těchto látek do povrchových nebo podzemních vod a iii) došlo k ohrožení prostředí povrchových a podzemních vod. Subjekt tohoto správního deliktu odpovídá za způsobený následek objektivně, tj. bez ohledu na zavinění, může však v souladu s § 125l odst. 1 vodního zákona prokázat, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil (možnost liberace).
26. Skutkové okolnosti, které byly správním orgánem I. stupně kvalifikovány jako správní delikt podle § 125a odst. 1 písm. l) vodního zákona, spočívaly ve zjištění, že dne 23.1.2015 byl kontrolory inspekce zjištěn únik vody znečištěné silážními šťávami z betonového potrubí u areálu žalobce do bezejmenného přítoku toku Šlapanka. Voda v přítoku zapáchala po silážních šťávách a pěnila, v korytě toku se nacházel šedivý šlem. Inspekce tohoto dne pořídila fotodokumentaci zachycující znečištěnou vodu na výtoku z areálu žalobce a s předsedou představenstva žalobce domluvila provedení odběru vzorků vody dne 26.1.2015. Dne 26. 1. 2015 byl inspekcí opět zjištěn únik závadných látek do vod podzemních a poté do vod povrchových – bezejmenného pravostranného přítoku vodního toku Šlapanka. Z areálu žalobce vytékala zapáchající voda v množství cca 1 litr za sekundu, z níž byly cítit silážní šťávy. Byly provedeny odběry vzorků vody ze šachty vedle starého silážního žlabu a též pod areálem žalobce na vyústění betonového potrubí do přítoku Šlapanky. Uvedeného dne unikaly v areálu žalobce silážní šťávy i na okolní nezpevněný terén, a to ze starého silážního žlabu, který se nacházel na pozemcích p. č. 236 a p.č. 237 v k.ú. Šlapanov a byl zcela zaplněn cca 6 tisíci tunami silážní hmoty. Rozbor odebraných vzorků prokázal nadlimitní znečištění (viz shora citované odůvodnění napadeného rozhodnutí). Také při šetření provedeném 5.3.2015 inspekce zjistila, že voda vytékající z betonového potrubí z areálu žalobce pěnila, byla kalná a zapáchala po silážních šťávách. Při obhlídce silážního žlabu bylo zjištěno, že siláž se nachází také na nezpevněné ploše mimo vlastní stavbu silážního žlabu. Na boku naskladněné siláže u oplocení docházelo k úniku silážní šťávy. Silážní žlab byl přeplněn nejen na bocích, ale i z čelního pohledu (vjezd do žlabu). Dne 19.3.2015 inspekce zjistila, že z potrubí pod areálem žalobce vytéká

kalná voda zapáchající po siláži, která mírně pění. Silážní žlab, který se nachází na výše uvedených pozemcích, je přeskladněn (přeplněn) a dochází k úniku závadné látky (silážní šťávy) na okolní nezpevněný terén. Silážní šťávy odtékaly od silážního žlabu po nezpevněném povrchu směrem ke kanalizační vpusti, která se nachází cca 25 m od silážního žlabu. Menší úniky silážní šťávy byly zjištěny i po stranách silážního žlabu.

27. Námitka žalobce, že v nyní projednávané věci byl poškozen za jednání, za které mu již dříve byla pravomocným rozhodnutím uložena pokuta, není důvodná. Předchozí rozhodnutí ČIŽP ze dne 24.4.2014 č.j. ČIŽP/46/OOV/SR02/1401095.004/14/HMS, jímž byla (ve spojení s odvolacím rozhodnutím žalovaného ze dne 18.9.2014 č.j. 913/560/14 31083/ENV/14) žalobci uložena pokuta 100.000 Kč za správní delikt podle ustanovení § 125a odst. 1 písm. l) vodního zákona, se vztahovalo k protiprávnímu jednání žalobce, ke kterému došlo v roce 2014. Již s ohledem na datum jeho vydání se toto rozhodnutí nemohlo vztahovat k protiprávnímu jednání, které bylo předmětem řízení v nyní projednávané věci. V tomto řízení zahájeném oznámením ze dne 29.4.2015 byl žalobce sankcionován za jednání (skutek), jehož následky byly inspekcí zjištěny při šetřeních provedených v lednu a březnu 2015. Nejedná se tedy o protiprávní dvojí postih téhož jednání (skutku).
28. Žalobce byl jako subjekt zacházející se závadnými látkami (silážními šťávami) ve smyslu § 39 odst. 1 vodního zákona povinen přijmout taková přiměřená opatření, která měla zabránit úniku těchto látek do povrchových nebo podzemních vod. Posouzení, zda přijaté opatření představuje objektivně jediný možný způsob, kterým se zabráni úniku závadných látek, závisí na konkrétních (skutkových) okolnostech případu. Vždy však musí jít o takové opatření, které je v maximálně možné míře způsobilé zabránit úniku závadných látek do podzemních a povrchových vod. V této souvislosti žalobce pouze stručně uvedl, že v předchozím roce provedl kontrolu silážního žlabu, renovaci i zkoušku těsnosti a dále prohlídku a vyčištění kanálů žlabu. Neobjasnil však, z jakého konkrétního důvodu považuje tato opatření za dostatečná. Shora popsaná zjištěná opatření opakovaně učiněná kontrolory inspekce v lednu a březnu 2015 prokazují, že žalobcem zmiňovaná opatření evidentně nebyla způsobilá zabránit úniku závadných látek do podzemních vod a poté do povrchových vod bezejmenného pravostranného přítoku vodního toku Šlapanka, a nelze je tudíž označit za přiměřená.
29. Jak bylo soudem vysvětleno v rozsudku ze dne 26.2.2016 č.j. 11 A 178/2014 – 26, jenž se vztahuje k první žalobci uložené pokutě, z ustanovení vodního zákona vyplývá, že povinností subjektu, který zachází se závadnými látkami, je učinit přiměřená opatření, aby tyto závadné látky nevnikly do povrchových nebo podzemních vod. Co se rozumí „přiměřeným opatřením“ zákon nestanoví. Je však nepochybné, že za taková „přiměřená opatření“ lze považovat pouze taková opatření, která skutečně vniknutí do povrchových nebo podzemních vod zabrání. Nejde tedy o jakákoliv opatření, ale o opatření, která plní svoji funkci. Touto funkcí je pak zabránění vniknutí závadných látek do povrchových nebo podzemních vod. Ze skutečnosti, že žalobce v minulosti učinil některá opatření, která měla zabránit vniknutí závadných látek do povrchových nebo podzemních vod, nelze dovodit, že splnil tuto zákonem stanovenou povinnost za situace, kdy kontrolou bylo zjištěno, že dříve učiněná opatření je nefunkční. Soud má za to, že v případě, kdy právnická osoba provede opatření k zabránění vniknutí závadných látek do vod, musí

samozřejmě dbát na to, aby tato opatření plnila svůj účel, plnila svoji funkci a fakticky vniknutí závadných látek do povrchových nebo podzemních vod zabránila. Pokud tak neučiní, nelze dospět k závěru o tom, že přiměřená opatření byla právníčkou osobou učiněna.

30. Žalobce zcela opomenul i další podstatná zjištění z roku 2015, z nichž vyplynulo, že tzv. „starý silážní žlab“ byl v době kontroly zcela přeplněn, a to tak, že nebyly viditelné betonové boky žlabu, siláž se nacházela na nezpevněné ploše mimo vlastní stavbu silážního žlabu, silážní šťávy viditelně odtékaly od silážního žlabu po nezpevněném povrchu směrem ke kanalizační vpusti a menší úniky silážní šťávy byly zjištěny i po stranách silážního žlabu. Tato zjištění, která žalobce ničím nezpochybnil a z nichž správní orgán při rozhodování v dané věci rovněž vycházel, prokazují neopodstatněnost námítky žalobce, že škodlivé látky jsou toliko zbytky, které do podzemních vod vnikly v minulosti, v době, za kterou byl sankcionován předchozím rozhodnutím. Soud na okraj dodává, že žalobcem přijatá opatření nemohla být dostatečná (a tudíž přiměřená), pokud nebyla s to zabránit úniku i případného „původního“ znečištění. Řečeno jinak, opatření, k nimž žalobce přistoupil po uložení první pokuty, měla být způsobilá zabránit úniku *jakýchkoli*, tj. i případných již dříve usazených závadných látek, do podzemních či povrchových vod. Bez významu je proto komentář, v němž akreditovaná laboratoř E. spol. s r.o., vyjádřila názor, že *se s největší pravděpodobností jedná již jen vyplachování původního znečištění*. Soud nepřehlédl, že toto vyjádření jmenované laboratoře, jehož se žalobce dovolává, pochází ze srpna 2014, a zcela logicky tak nemůže reflektovat skutkový stav zjištěný inspekcí v areálu žalobce v lednu a březnu 2015. Pokud by v srpnu 2014 docházelo skutečně jen k vyplachování zbytků znečištění, dalo by se očekávat, že v lednu 2015 již nebude únik závadných látek zjištěn vůbec, popřípadě jen v koncentraci, která nepřesáhne povolené limity. Při rozbořech vzorků odebraných inspekcí v lednu 2015 byla sice naměřena nižší koncentrace závadných látek než v předchozím období, avšak zjištěné hodnoty jednotlivých měřených ukazatelů byly stále mnohonásobně vyšší než povolené limity, což opět prokazuje nedůvodnost obrany žalobce, že se jednalo pouze o vyplachování zbytků znečištění. I pokud by snad nějaké zbytky dříve uniklých silážních šťáv v kanalizaci pod areálem žalobce zůstávaly a nebyly dosud vypláchnuty, o čemž lze s tak dlouhým časovým odstupem důvodně pochybovat, žalobce tyto zbytky dále evidentně „dotoval“ svou další činností, jak přiléhavě konstatoval správní orgán I. stupně. Není přitom žádných pochyb o tom, že „původcem“ uniklých silážních šťáv je právě žalobce, který ve svém areálu se siláží ve značném množství manipuluje. Žalobce ostatně ani netvrdil, že by unikající silážní šťávy mohly pocházet z činnosti jiného subjektu. Jeho námitka stran neprokázání přímé souvislosti mezi výskytem silážních šťáv v silážním žlabu a výtokem znečištěných látek z potrubí proto nemůže obstát, neboť skutková zjištění inspekce prokazují nade vší pochybnost, že unikající silážní šťávy pochází z areálu žalobce.

31. Lze shrnout, že žalobce naplnil všechny znaky skutkové podstaty správního deliktu podle § 125a odst. 1 písm. l) vodního zákona, neboť jako subjekt nakládající se závadnými látkami nepřijal přiměřená opatření, která by zabránila úniku závadných látek do podzemních a povrchových vod, čímž došlo k ohrožení prostředí těchto vod. Skutková zjištění, na základě kterých správní orgán rozhodl o uložení sankce žalobci, tento závěr prokazují bez důvodných pochybností. Na okraj lze poznamenat, že žalobce v řízení neprokázal, že vynaložil veškeré úsilí, které na něm bylo možno požadovat, aby porušení

zákonem stanovené povinnosti zabránil. Vzhledem ke shora popsaným okolnostem je zřejmé, že žalobce dostatečně účinná, a tedy přiměřená opatření k zabránění úniku závadných látek do podzemních a povrchových vod objektivně neučinil.

32. Soud v projednávané věci neshledal důvody pro moderaci uložené sankce. Nutno předeslat, že smyslem a účelem moderace (§ 78 odst. 2 s.ř.s.) není hledání „ideální“ výše sankce soudem místo správního orgánu, ale její korekce v případech, že by sankce, pohybující se nejen v zákonném rozmezí a odpovídající i všem zásadám pro její ukládání a zohledňující kritéria potřebná pro její individualizaci, zjevně neodpovídala zobecnitelné představě o adekvátnosti a spravedlnosti sankce (viz rozhodnutí NSS ze dne 19. 4. 2012 č.j. 7 As 22/2012 - 23). Žalovaný i správní orgán I. stupně, jehož úvahy vedoucí k určení výše sankce žalovaný aproboval, se vyčerpávajícím způsobem zabývali relevantními kritérii pro stanovení sankce. Vzali v úvahu polehčující i přitěžující okolnosti. Z napadeného rozhodnutí plyne, že žalovaný jako k polehčující okolnosti přihlédl ke spolupráci žalobce se správním orgánem I. stupně při provádění kontrol, jakož i k tomu, že se žalobce snažil provádět opatření k odstranění závadného stavu, zároveň však nemohl pominout, že jím přijatá opatření nebyla dostatečně účinná. Polehčující okolností, která byla při stanovení výše pokuty zohledněna, byla též skutečnost, že žalobce svým protiprávním jednáním nezpůsobil úhyn ryb nebo jiných vodních živočichů. Na tomto místě však soud považuje za nutné připomenout, že následek ve formě škody na životním prostředí není znakem skutkové podstaty předmětného správního deliktu. Neopodstatněnou je proto námitka, že žádné faktické poškození životního prostředí nebylo zjištěno, jakož i námitka poukazující na to, že chemické rozbory byly provedeny pouze u vytékající tekutiny, nikoliv u vody ve vodním toku, což mělo za následek, že nebyla zjištěna skutečná míra znečištění vodního toku. Jak již konstatoval Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 26. 2. 2016, č.j. 11 A 178/2014-26, je zřejmé, že *chemický rozbor se musel nutně dotýkat závadné tekutiny, která vytékala z potrubí, jež vedlo z areálu žalobce*. To, v jaké míře došlo v důsledku úniku silážních šťáv ke znečištění vodního toku, není z hlediska deliktní odpovědnosti žalobce relevantní. Pro určení výše pokuty byla bezpochyby významná vysoká koncentrace znečištění ve vodách vypouštěných z areálu družstva, jež byla prokázána rozbory vzorků. Tuto skutečnost také žalovaný při úvahách o výši sankce správně vyhodnotil jako přitěžující okolnost. Dále soud uvádí, že nižší koncentrace jednotlivých hodnot (ve srovnání s rokem 2014) sama o sobě důvodem pro moderaci sankce není. Nelze totiž přehlížet, že únik závadných látek byl zjištěn opakovaně, přestože měl žalobce do 30. 11. 2014 provést před naskladněním siláže v roce 2014 opravu a kontrolu nepropustnosti zařízení – silážního žlabu včetně doprovodných staveb a zařízení tak, aby zařízení splňovalo požadavky vodního zákona a vyhovovalo vyhlášce č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby. Navíc žalobce rezignoval na pravidelné odstraňování siláže ze silážního žlabu, který přeplnil tak, že docházelo k prosakování siláže přes nezpevněný povrch okolo silážního žlabu. Námitka žalobce, že je třeba brát v potaz stáří zemědělských staveb, které byly postaveny v minulosti, a že pro žalobce není snadné zjistit, co vše se v podzemí areálu nachází, neobstojí s ohledem na objektivní charakter odpovědnosti za správní delikt podle § 125a odst. 1 písm. l) vodního zákona. Žalobce odpovídá za následek, a proto nese plně odpovědnost i za stav staveb a zařízení, které vlastní. Nutno také připomenout, že žalobce spáchal předmětný delikt opakovaně, neboť ode dne, kdy předchozí rozhodnutí o uložení pokuty za týž správní delikt nabylo právní moci, neuplynul 1 rok. Ve smyslu § 125l odst. 5 vodního zákona se proto sazba pokuty

(10.000.000,-Kč) zvýšila na dvojnásobek. Výše uložené pokuty (180.000,- Kč) představuje jen 9 % z maximální výše pokuty a již z tohoto pohledu nejde o sankci nepřiměřenou, tím méně o sankci ve zjevně nepřiměřené výši, kterou jediné lze podle § 78 odst. 2 s.ř.s. moderovat.

33. Skutečnost, že Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 26. 2. 2016, č.j. 11 A 178/2014-26 zruší odvolací rozhodnutí žalovaného ze dne 18.9.2014 č.j. 913/560/14 34083/ENV/14 vztahující se k první žalobci uložené pokutě, nemohl žalovaný při vydání napadeného rozhodnutí z logiky věci reflektovat, protože v době vydání napadeného rozhodnutí zmíněný zrušovací rozsudek ještě neexistoval. Součástí skutkového stavu, z něhož byly správní orgány obou stupňů povinny vycházet v nyní projednávané věci, tedy bylo i předchozí pravomocné rozhodnutí z roku 2014 o první žalobci uložené pokutě.
34. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl. Za splnění podmínek zakotvených v § 51 odst. 1 s.ř.s. tak učinil bez nařízení ústního jednání (žalobce vyjádřil výslovně souhlas s rozhodnutím bez jednání, žalovaný ve stanovené lhůtě nevyjádřil svůj nesouhlas s takovým projednáním věci).
35. Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce nebyl ve věci úspěšný a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 20. prosince 2018

Mgr. Martin Kříž v. r.

předseda senátu